

DOVOLANIE A OTÁZKA ZÁSADNÉHO PRÁVNEHO VÝZNAMU

Znenie § 421 ods. 1 CSP nevyžaduje ako podmienku prípustnosti dovolania, aby právna otázka, ktorá je predmetom dovolania, spĺňala aj podmienku „zásadného právneho významu“. Každá z otázok zakladajúcich prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP spĺňa svojím spôsobom požiadavku zásadného právneho významu, pretože účelom dovolacieho konania je aj usmerňovanie a zjednocovanie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov autoritatívnym výkladom právnych noriem.

Vyžadovanie formulácie dovolacej otázky ako otázky zásadného právneho významu ako ďalšej podmienky prípustnosti dovolania ide nad rámec zákonnej formulácie podmienok prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **BM-Trans, spol. s r. o.**, Kratinova 71, Martin, IČO 30 222 664, zastúpenej advokátskou kanceláriou Hronček & Partners, s. r. o., Kálov 1, Žilina, IČO 47 248 327, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Róbert Hronček, podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo 72/2018 z 20. novembra 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo 72/2018 z 20. novembra 2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo 72/2018 z 20. novembra 2019 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške **675,43 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. V prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :**I.****Ústavná sťažnosť a skutkové okolnosti veci**

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 24. marca 2020 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 Cb 227/2010 z 22. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob 24/2017 z 23. januára 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Obdo 72/2018 z 20. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhla rozhodnutia všeobecných súdov zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, alternatívne vysloviť porušenie označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré žiadala zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhla, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur. Ústavná sťažnosť bola v rozsahu namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu prijatá na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 479/2020-16 z 13. októbra 2020 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a priložených príloh vyplynuli tieto podstatné skutkové okolnosti veci:

2.1. Sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej proti žalobcovi spoločnosti B. (ďalej aj „žalobca“ alebo „zúčastnená osoba“), v spore o zaplatenie peňažnej sumy 29 691,20 eur s príslušenstvom. Rozsudkom okresného súdu bola sťažovateľka zviazaná na úhradu žalovanej sumy. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom potvrdil rozhodnutie okresného súdu. Sťažovateľka podala dovolanie odôvodnené podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 447 písm. f) CSP.

2.2. Žalobca si na základe objednávky prepravy tovaru objednal u žalovaného v I. rade spoločnosti D. (ďalej len „žalovaný v I. rade“) prepravu určeného tovaru s miestom vykládky Wiener Neustadt, Rakúsko. Žalovaný v I. rade si následne prepravu tovaru dojednal u spoločnosti A., ktorá následne prepravu rovnakého tovaru objednala u sťažovateľky (v spore ako žalovanej v II. rade). Sťažovateľka ako následný dopravca bola podľa názoru konajúcich súdov viazaná pôvodnými údajmi v nákladnom liste, ktorý pri prevzatí tovaru podpísala. Podľa pokynu spoločnosti A. sťažovateľka zmenila miesto vykládky na miesto Bratislava, Slovenská republika. Sťažovateľka nebola oprávnená na zmenu miesta vykládky, z dôvodu prevzatia nákladného listu vystaveného podľa Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (ďalej len „dohovor CMR“) bola povinná tovar dodať na pôvodné miesto vykládky, čo neučinila, preto zodpovedá za škodu, ktorá odosielateľovi vznikla nedodaním zásielky na miesto určenia. Z dôvodu cezhraničnej prepravy sa na prípad aplikoval dohovor CMR.

2.3. Sťažovateľka zastáva právny názor, že medzi ňou a žalobcom nevznikol žiaden zmluvný vzťah, preto nemôže byť zodpovednou za škodu, ktorá žalobcovi vznikla. Povinnosťou sťažovateľky bolo podľa jej tvrdení prepraviť určený tovar na základe pokynov jej zmluvného partnera spoločnosti A., čo je subjekt odlišný od žalobcu. Sťažovateľka teda nemohla byť viazaná pokynmi žalobcu týkajúcimi sa miesta dodania tovaru, ale bola viazaná pokynmi svojho zmluvného partnera, ktorý si objednal prepravu tovaru na iné miesto, ako bolo uvedené v nákladnom liste. V zmysle jeho pokynov dodala tovar na určené miesto. Ak následne došlo k strate tovaru, nemôže byť sťažovateľka osobou zodpovednou za náhradu škody spôsobenú

uvedenou stratou. Navyše sa domnieva, že na právne vzťahy medzi sťažovateľkou a žalobcom sa neaplikuje dohovor CMR, pretože pre ňu záväzné miesta nakládky a vykládky sa nachádzali na území jedného štátu, a to Slovenskej republiky.

2.4. Sťažovateľka odôvodnila podané dovolanie dôvodmi podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Prípustnosť dovolania odvodila od vyriešenia právnej otázky, ktorá v praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

2.5. Z podaného dovolania je zrejmé, že sťažovateľka formulovala celkovo štyri dovolacie otázky: (i) či mohol vodič žalovaného uzatvoriť v mene žalovaného zmluvu o preprave so žalobcom ako druhou zmluvnou stranou a či bol žalovaný účastníkom zmluvného vzťahu žalobcu a pôvodne žalovaného v I. rade založeného na základe objednávky prepravy č. 696, (ii) či v danom prípade došlo medzi jednotlivými subjektmi podieľajúcimi sa na predmetnej preprave tovaru k vzniku samostatných zmlúv o preprave odlišných od zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a pôvodne žalovaným v I. rade na základe objednávky prepravy č. 696 a či je možné na tento prípad aplikovať čl. 34 a nasl. dohovoru CMR, (iii) či možno na právne vzťahy účastníkov konania aplikovať dohovor CMR, (iv) či žalobca bol v predmetnom prípade v postavení odosielateľa aj vo vzťahu k žalovanému alebo odosielateľom ako zmluvným partnerom žalovaného bola len spoločnosť A., a zároveň, či boli naplnené podmienky zodpovednosti žalovaného za škodu, ktorá vznikla žalobcovi.

2.6. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia všeobecne skonštatoval, že dovolacia otázka spôsobilá založiť dovolací prieskum rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť významná zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov, ako aj najvyššieho súdu, odkázal na vlastnú judikatúru (1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011, 3 Cdo 224/2017) a ku konkrétnym dovolacím otázkam sťažovateľky doslovne uviedol: „Právne otázky, vyriešenia ktorých sa dovolateľ v dovolaní domáhal, spočívajú na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu takéto individuálne otázky nemôžu mať znaky zásadného právneho významu. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného neumožňuje, aby bol na jeho základe uskutočnený meritórny dovolací prieskum.“ V tejto časti bolo preto podané dovolanie odmietnuté podľa § 447 písm. f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Argumentáciu sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu je možné zhrnúť takto:

a) Vo vzťahu k rozsahu, v akom bola prijatá ústavná sťažnosť, je relevantná námietka sťažovateľky, že v dovolaní jasne a zrozumiteľne formulovala právne otázky, ktorými sa najvyšší súd arbitrárne odmietol zaoberať. Sťažovateľka uznáva, že ide o právne otázky týkajúce sa špecifických okolností problematiky aplikácie dohovoru CMR, ktoré ale môžu byť prínosom pre riešenie obdobných prípadov iných subjektov podnikajúcich v oblasti prepravy tovaru.

b) Formulované dovolacie otázky majú podľa sťažovateľky širší význam pre rozhodovaciu prax, keďže je bežnou obchodnou praxou sťažovateľky, ako aj iných subjektov podnikajúcich v oblasti prepravy tovarov, že sú jedným z mnohých dopravcov, ktorí postupne zabezpečujú prepravu až na konečné miesto určenia.

3.1. Z dôvodu odmietnutia podaného dovolania najvyšším súdom podľa názoru sťažovateľky bez zákonných dôvodov, bez náležitého odôvodnenia a arbitrárnym spôsobom došlo k tvrdenému porušeniu jej základných práv uvedených v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

III.

Vyjadrenia najvyššieho súdu a zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

4. Najvyšší súd v písomnom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že sa s ňou nestotožňuje, poukázal na to, že je jeho výlučnou právomocou rozhodnúť o splnení podmienok pre uskutočnenie dovolacieho prieskumu. Záver o nesplnení týchto podmienok nemôže zakladať porušenie základného práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivé súdne konanie (I. ÚS 50/04).

4.1. K dôvodom podanej ústavnej sťažnosti uviedol, že otázky vymedzené sťažovateľkou v podanom dovolaní nemajú charakter právnych otázok, ale sťažovateľka rozporuje skutkové zistenia súdov nižšej inštancie, pričom najvyšší súd poukazuje na konkrétne dovolacie otázky formulované sťažovateľkou. Ďalej uvádza, že dovolanie podané sťažovateľkou neobsahuje ani jej vlastnú právnu argumentáciu, čo je povinnou náležitosťou riadneho vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 432 ods. 2 CSP s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 5/2019, 3 Obdo 115/2019 a 3 Obdo 20/2020. Odmietnutie dovolania najvyšším súdom bolo zákonným dôsledkom a nesúhlas sťažovateľky s týmto konštatovaním nie je dostatočným dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv.

4.2. Najvyšší súd uzavrel, že podanú ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú a navrhuje, aby jej ústavný súd nevyhovel. Zároveň uviedol, že v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde netrvá na ústnom pojednávaní a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

5. Zúčastnená osoba uviedla, že sťažovateľka podanou ústavnou sťažnosťou nepreukázala porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Vo vzťahu k rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu uviedla, že sa dostatočným spôsobom vysporiadali s argumentáciou sťažovateľky, súhlasí so skutkovými, ako aj s právnymi závermi týchto súdov a argumentáciu sťažovateľky považuje za účelovo vytrhnutú z kontextu. Vo vzťahu k dovolaciemu konaniu uviedla, že sťažovateľka nespochybňovala právne posúdenie veci, ale skutkové závery súdov nižšej inštancie, čo nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie. Podľa jej názoru sťažovateľka iba opakuje argumentáciu, s ktorou sa už vysporiadali všeobecné súdy, a poukazuje na účel dovolacieho konania, ktoré nemá byť ďalším odvolaním vo veci, ale má slúžiť na vyriešenie zásadných právnych otázok s akcentom na rešpektovanie právoplatných rozhodnutí súdov a neprimeraného zasahovania do právnej istoty účastníkov konania. V závere navrhla, aby ústavný súd odmietol podanú ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú a zúčastnenej osobe priznal náhradu trov konania.

III.3. Replika sťažovateľky:

6. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla, že:

a) naďalej zotrváva na podanej ústavnej sťažnosti, a to z dôvodu, že najvyšší súd vo svojom vyjadrení žiadnym spôsobom nevyvrátil jej argumentáciu týkajúcu sa formalistického

až arbitrážneho prístupu najvyššieho súdu k formulácii dovolacej otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP,

b) právne otázky formulované v dovolaní sa týkajú právneho posúdenia vzájomných zmluvných vzťahov medzi odosielateľom a dopravcami. Situácia riešená v posudzovanom prípade sa v praxi dopravcov vyskytuje denne, keď dochádza k reťazeniu subjektov zúčastnených na preprave ako odosielateľov, špedičných spoločností a dopravcov. Uvádza, že je obvyklé, aby sa na preprave jedného tovaru podieľalo aj 5 rôznych subjektov: „Náležité vyriešenie týchto otázok zásadného významu poskytne práve súdom nižšej inštancie vodítko k riešeniu obdobných situácií, ktoré sa v nákladnej cestnej doprave vyskytujú pravidelne.“ V ďalšom sťažovateľka v podstate zopakovala svoju argumentáciu uvedenú aj v podanej ústavnej sťažnosti a vyjadrila, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na tvrdení, že najvyšší súd arbitrážne a bez náležitého preskúmania obsahu dovolania posúdil ňou formulované dovolacie otázky ako nespôsobilé založiť prípustnosť dovolania z dôvodu, že ich vyriešenie spočíva na vysoko individuálnych okolnostiach, preto nespĺňajú požiadavku, aby išlo o otázky zásadného právneho významu zo širšieho hľadiska. Sťažovateľka je opačného názoru, uvádza, že v praxi sa často s nastolenými otázkami stretáva, preto je žiaduce, aby dovolací súd k nim zaujal právny názor, ktorý bude prínosný nielen pre konkrétnu prejednávajúcu vec.

8. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti môže podliehať určitým obmedzeniam. Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (I. ÚS 51/2020). V príslušnom procesnom kódexe koncipovaná prípustnosť dovolania sleduje trend nastolený judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej má tento mimoriadny opravný prostriedok slúžiť na nápravu najzávažnejších procesných pochybení, t. j. zmätočných rozhodnutí, ako aj na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov ako prvkov naplňania princípu správnej istoty (III. ÚS 73/2018, IV. ÚS 528/2020).

10. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrážne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 385/2020, I. ÚS 115/2020). Ústavný súd rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu a jeho kompetenciu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť vecí v konaní o dovolaní, kým neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 369/2019).

11. V zmysle § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Podľa názoru ústavného súdu je záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania nedostatočne odôvodnený a nedáva odpoveď na podstatné argumenty sťažovateľky ako dovolateľky. Nedostatok odôvodnenia rozhodnutia nebolo možné napraviť vyjadrením k ústavnej sťažnosti, v ktorom najvyšší súd uviedol, že dovolacie otázky majú charakter skutkových otázok, a nie otázok právnych, a v ktorom zároveň najvyšší súd poukázal na obsahovú nedostatočnosť podaného dovolania z hľadiska absencie relevantnej právnej argumentácie. Obsah tohto vyjadrenia rozširuje dôvody, ktoré by mohli potvrdzovať správnosť záverov napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Z pohľadu predmetu posúdenia vymedzeného v ústavnej sťažnosti je podstatný obsah napadnutého uznesenia a nie je prípustné, aby ústavný súd zohľadňoval aj doplňujúcu argumentáciu, ktorá sa vôbec nenachádza v dôvodoch napadnutého uznesenia.

13. Najvyšší súd odôvodnil odmietnutie dovolania záverom, že sťažovateľka v ňom formulovala otázky, ktorých zodpovedanie závisí od individuálnych okolností prejednávanej veci a ktoré nespĺňajú atribúty otázky zásadného právneho významu. Tento všeobecný záver je podložený iba citáciou zákonných ustanovení a judikatúry najvyššieho súdu bez toho, aby najvyšší súd svoje judikatúrne východiská zrozumiteľne aplikoval na konkrétny prípad a poskytol tak dovolateľke individualizované dôvody korešpondujúce s konkrétnymi dovolacími námietkami.

14. Ústavný súd nepovažuje za ústavne konformný takýto paušalizovaný prístup najvyššieho súdu. Obsah práva na spravodlivý proces vyžaduje okrem iného aj naplnenie požiadaviek na určitú kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, notabene ak ide o rozhodnutie o dovolaní. Všeobecne je potrebné zdôrazniť, že je povinnosťou všeobecného súdu poskytnúť sporovým stranám v každom procesnom štádiu náležité odpovede na ich podstatné námietky v miere zodpovedajúcej okolnostiam prejednávanej veci. V konkrétnom prípade najvyšší súd vyslovil, že „z dovolania nie je zrejma väzba medzi tvrdeným nesprávnym právnym posúdením podľa § 432 ods. 1 CSP a ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP“. Celá argumentačná časť rozhodnutia o dovolaní je zhrnutá v bode 16 jeho písomného vyhotovenia.

14.1. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP podmieňuje prípustnosť dovolania kumuláciou dvoch predpokladov, a to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej právnej otázky a zároveň že táto právna otázka nebola vyriešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu.

14.2. Z toho ústavný súd vyvodzuje, že minimálnou požiadavkou vecného posúdenia prípustnosti dovolania musí byť poskytnutie zrozumiteľnej odpovede na otázku, či boli oba predpoklady prípustnosti splnené, resp. ktorý z nich splnený nebol a z akých dôvodov.

14.3. Ústavný súd zároveň jedným dychom zdôrazňuje, že sám nemá ambíciu hodnotiť, či sťažovateľkou podané dovolanie je prípustné podľa § 421 CSP, čo by bolo neprípustným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti dovolania (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016).

15. Ústavný súd považuje za potrebné vyjadriť sa k implicitne formulovanej požiadavke najvyššieho súdu, že dovolacia otázka, na ktorú dovolateľ žiada odpoveď, musí byť otázkou

zásadného právneho významu, resp. musí byť významnou z hľadiska širšej rozhodovacej praxe.

15.1. Túto podmienku odvodil najvyšší súd zrejme zo svojej predchádzajúcej judikatúry vzťahujúcej sa k inštitútu dovolania podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Podľa § 238 ods. 3 OSP bolo dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

15.2. Ústavný súd konštatuje, že aj za predchádzajúcej právnej úpravy absentovala legálna definícia rozhodnutia po právnej stránke zásadného významu. Odborná literatúra uvádza: „... o zásadný právny význam pôjde vtedy, ak sa taká právna otázka, procesnoprávna alebo hmotnoprávna, doposiaľ neriešila, prípadne sa posudzuje rozporne a nejednotne. Preto zásadným cieľom uvedeného ustanovenia je zachovanie právnej jednotnosti, právnej istoty, ďalej verejný záujem alebo rozvoj práva.“ (GEŠKOVÁ, K. Dovolanie v civilnom procese. 1. vydanie. Praha : C.H. Beck, 2010, s. 126.).

15.3. Rovnaký záver vyplynul aj z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu: „Občiansky súdny poriadok nevysvetľuje, čo treba rozumieť pod rozhodnutím odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu, ale nepochybne je ním také rozhodnutie, ktoré rieši dosiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec, t. j. má všeobecný dopad na prípady podobnej povahy. Z tohto hľadiska má rozhodnutie odvolacieho súdu zásadný význam spravidla vtedy, ak rieši takú právnu otázku, ktorá judikatúrou vyšších súdov nebola riešená alebo výklad ktorej v judikatúre týchto súdov nie je ustálený alebo, ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, než je riešená v konštantnej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie tejto právnej otázky.“ (rozsudok najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 119/2002).

16. Je nepochybné, že aktuálne znenie § 421 ods. 1 CSP nevyžaduje ako podmienku prípustnosti dovolania, aby právna otázka, ktorá je predmetom dovolania, spĺňala aj podmienku „zásadného právneho významu“. Rovnako ani spôsob vymedzenia dovolacej otázky spočívajúcej v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 CSP) neviaže prípustnosť dovolania na existenciu takejto podmienky. Možno povedať, že každá z otázok zakladajúcich prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP spĺňa svojím spôsobom požiadavku zásadného právneho významu, pretože účelom dovolacieho konania je aj usmerňovanie a zjednocovanie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov autoritatívnym výkladom právnych noriem.

16.1. V konkrétnych okolnostiach je však pre posúdenie prípustnosti dovolania podstatné, či konkrétne dovolacie otázky sú otázkami právnymi, či sú pre rozhodovanú vec podstatné, t. j. nie sú otázkami hypotetickými či akademickými (II. ÚS 147/2020), a či konkrétne ide o otázky, ktoré dosiaľ neboli v praxi dovolacieho súdu riešené.

16.2. Právne posúdenie veci musí korešpondovať so zisteným skutkovým stavom, ktorý je nepochybné v konkrétnej veci vždy individuálny. Aplikácia právnej normy na skutkový stav a jej interpretácia môže jedine v individuálnom prípade vyvolať situáciu, že dovolateľ považuje právne posúdenie veci za nesprávne a zároveň právna otázka rozhodujúca pre rozhodnutie súdu nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte riešená.

17. Vychádzajúc z uvedených názorov, ústavný súd uzatvára, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky je paušalizované a nedalo náležité odpovede na jej podstatné námietky, takže ním bolo porušené základné právo

sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci najvyššiemu súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

19. Z dôvodu zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa vytvoril priestor pre nápravu zásahu do základných práv označených sťažovateľkou, preto ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorý navyše ani nebol riadne odôvodnený (výrok 4).

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 675,43 eur.

21. Pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal ústavný súd z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vypočítal ako jednu šestinú výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2020 je vo výške 177 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za tri úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, vyjadrenie k vyjadreniu odporcu a zúčastnenej osoby). Úhrada za tri úkony právnej služby ($3 \times 177 \text{ €} = 531 \text{ €}$) spolu s režijným paušálom ($3 \times 10,62 \text{ €} = 31,86 \text{ €}$) predstavuje spolu sumu 562,86 eur. Zo zoznamu daňových subjektov registrovaných pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) ústavný súd zistil, že právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH, preto uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov o sumu 112,57 eur, čo spolu predstavuje sumu 675,43 eur (výrok 3 nálezu).

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenému v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.